

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügi käibe vähenemise osalise hüvitamise toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügi käibe vähenemise osalise hüvitamise toetus” kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 19 lõike 1 ja § 5 lõike 1 alusel.

Määruse eesmärk on sätestada „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügi käibe vähenemise osalise hüvitamise toetus” raames toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord. Määrusega muudetakse ka maaeluministri 8. jaanuari 2020. a määrust nr 1 „2020. aastal toetatavate „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmete ja tegevuste liigid”, mida täiendatakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügi käibe vähenemise osalise hüvitamise toetusega.

Rakenduskava kohaselt on võimalik hüvitada kalapüügi- ja vesiviljelusega tegelevatele ettevõtjatele COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 (edaspidi *koroonaviirus*) puhangust tingitud müügi käibe vähenemine, mis on tekkinud ajavahemikul 2020. aasta 1. veebruarist kuni sama aasta 31. detsembrini. Toetuse eesmärk on leevendada koroonaviiruse negatiivset majanduslikku mõju kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise valdkonnas. Peamine kahju ettevõtjatele on müügi mahtude vähenemine, mistõttu vähenevad ka ettevõtete sissetulekud ja elujõulisus. Toetust saab taotleda kaks korda, poolaasta kohta. Taotlejale hüvitatakse see osa müügi käibe langusest, mis ületab 15 protsenti. Toetus makstakse välja hüvitisena. Toetuse maksimaalne suurus ei saa olla suurem kui taotleja poolt 2019. aastal tasutud tööjõumaksude summa ega rohkem kui 150 000 eurot. Hüvitise suuruse arvutamisel võetakse arvesse taotleja töötlemistoodangu müügi käibe vähenemist 2019. aasta ja 2020. aasta käibedeklaratsioonide vahena asjaomasel perioodil. Kui taotletud toetuste kogusumma ületab toetuse andmiseks ettenähtud eelarvevahendid, siis vähendatakse kõikide hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavate taotluste alusel antavat toetuse summat võrdeliselt iga taotluse kohta.

Toetuse sihtrühm on äriregistris registreeritud ettevõtjad, kelle tegevusalaks on kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 10201) ning kellel on toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas (edaspidi *taotleja*). Eelnõu ettevalmistamise seisuga on selliseid ettevõtjaid 93.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeriumi kalamajandusosakonna turukorralduse ja kaubanduse büroo peaspetsialist Kairi Šljaiteris (625 6569, kairi.sljaiteris@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeriumi õigusosakonna peaspetsialist Karina Torop (tel 625 6520, karina.torop@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrusega võimaldatakse taotlejal oma tegevust jätkata kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013, 11. detsember 2013, ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (edaspidi *määrus (EL) nr 1380/2013*), artiklis 35 nimetatud ühise turukorralduse eesmärkidega.

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr

2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) (edaspidi *määrus (EL) nr 508/2014*), artikli 19 lõike 1 alusel heaks kiidetud rakenduskavaga.

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/560, millega muudetakse määruseid (EL) nr 508/2014 ja (EL) nr 1379/2013 seoses erimeetmetega, et leevendada koroonaviiruse puhangu mõju kalandus- ja vesiviljelussektorile (ELT L 130, 24.04.2020, lk 11–17) (edaspidi *määrus (EL) nr 2020/560*). Määruste muudatused on tingitud sellest, et Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist oleks võimalik toetada erimeetmeid kuni 31. detsembrini 2020, et leevendada koroonaviiruse puhangust tingitud mõju kalandus- ja vesiviljelussektorile. Kõnealused meetmed peaksid muu hulgas hõlmama kalandus- ja vesiviljelussektoris tegutsevatele ettevõtjatele koroonaviirusest tingitud teatava majandusliku kahju eest antavat toetust.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469) (edaspidi *määrus (EL) nr 1303/2013*).

Määrusega võimaldatakse taotlejal jätkata tegutsemist senisel tegevusalal. See on ka kooskõlas „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukavaga aastani 2030”, mille üks eesmärkidest on kestlik kalandus, sealhulgas jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline kalandus- ja vesiviljelussektor, kvaliteetne toodang ning kõrge lisandväärtus ja suur ekspordipotentsiaal.

Määruse eelnõu koosneb üheksast paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse rakenduskava raames antava kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügikäibe vähenemise osalise hüvitamise toetuse (edaspidi *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetuse vorm. Eelnõu kohaselt toetatakse hüvitisena määruse (EL) nr 508/2014 artikli 69 lõike 3 alusel taotleja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete (edaspidi *töötlemistoodang*) müügikäibe vähenemist, mis on tekkinud ajavahemikus 1. veebruarist kuni 31. detsembrini 2020. aastal, kui tootmine ja müük on ajutiselt olnud peatunud või vähenenud koroonaviirusest tingitud piirangute tõttu. Taotlejale hüvitatakse koroonaviiruse ja eriolukorra piirangutest tingitud töötlemistoodangu müügikäibe languse see osa, mis ületab 15 protsenti ning on tekkinud ajavahemikul 1. veebruarist kuni 31. detsembrini 2020. aastal.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse toetuse maksimaalne suurus taotleja kohta. Sätte kohaselt ei tohi toetuse suurus taotleja kohta olla suurem kui taotleja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibe vähenemise suurus 2020. aastal 1. veebruarist 30. juunini ja 1. juulist kuni 31. detsembrini võrreldes tema 2019. aasta sama ajavahemiku kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibe suurusega. Samuti ei tohi toetuse suurus taotleja kohta olla suurem taotleja poolt 2019. aastal tasutud tulu- ja sotsiaalmaksu, töötuskindlustusmaksu ja kohustusliku kogumispensioni makse (edaspidi *tööjõumaksud*) summast ja 150 000 eurost. Oluline on siinjuures ka see, et toetust antakse taotleja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibe vähenemise eest selles osas, mis ületab 15 protsenti tema vähenenud müügikäibest.

Kui taotleja on suurettevõtja¹, on toetuse suurus 20 protsenti väiksem. Nimetatud nõue on sätestatud määruse (EL) nr 508/2014 I lisas.

¹VKEde määratlust käsitlev teatmik, Euroopa Komisjon
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjL6->

Toetust makstakse 2020. aasta esimese ja teise poolaasta kohta, mis tähendab, et taotlusvoore on kavandatud kaks: esimene 2020. aasta teisel poolaastal ja teine 2021. aasta esimesel poolaastal. Erandina loetakse esimese poolaasta alguseks 1. veebruar määruse (EL) nr 508/2014 artikli 55 lõike 1 kohaselt, milles sätestatakse võimalus anda toetust koroonaviiruse tagajärgede leevendamiseks alates nimetatud kuupäevast kuni 31. detsembrini 2020. aastal.

Müügikäibe suurust hinnatakse Maksu- ja Tolliametile esitatavate käibedeklaratsioonide ja raamatupidamisdokumentide põhjal. Viimaste puhul on peetud silmas töötlemistoodangu müügiarveid, mis näitavad ettevõtte töötlemistoodangu müügikäivet. Raamatupidamisdokumentides peavad olema kajastatud töötlemistoodangu müügi majandustehingud taotluses märgitud 2020. aasta poolaasta ja 2019. aasta asjaomase poolaasta kohta. Näiteks kui toetust taotletakse esimese poolaasta kohta, siis võetakse arvesse ajavahemik 1. veebruarist kuni 30. juunini 2020. aastal ning võrreldakse seda 2019. aasta sama ajavahemikuga. Sama kehtib ka siis, kui toetust taotletakse teise poolaasta kohta, sellisel juhul võetakse arvesse ajavahemik 1. juulist kuni 31. detsembrini.

Näiteks on taotleja 2019. aastal tasunud riiklikke tööjõumakse 200 000 eurot ning ettevõtte käive oli 2019. aasta asjaomasel poolaastal 1 000 000 eurot, 2020. aasta asjaomasel poolaastal aga 750 000 eurot. On näha, et 2020. aasta sama poolaasta käive oli väiksem kui eelmise aasta asjaomasel poolaastal. Et leida, kui suure osa moodustab 2020. aasta poolaasta käive eelmise aasta asjaomase poolaasta käibest, tuleb teha järgnev arvutuskäik $(750\,000 \times 100) / 1\,000\,000 = 75$. Nüüd on teada, et 2020. aasta poolaasta käive moodustas 75 protsenti eelmise aasta asjaomase poolaasta käibest. Käibelanguse leiame järgmiselt: $100\% - 75\% = 25\%$. Seega on 2020. aasta poolaasta käive võrreldes varasemaga langenud 25 protsenti. Selle näite kohaselt on 25-protsendine käibelangus võrdeline 250 000 euroga. Samas tuleb toetuse väljamaksmisel arvestada asjaolu, et hüvitatav summa arvestatakse müügikäibe vähenemise suuruse selle osa järgi, mis ületab 15 protsenti. Seega ei ole kirjeldatud näite kohaselt võimalik hüvitada kogu 25-protsendist käibelangust ehk 250 000 eurot. Selleks, et leida hüvitatav summa, on vaja kogu käibelanguse suurusest maha arvutada see osa, mis ei kuulu hüvitamisele. Selleks on vajalik teha järgmine arvutuskäik: $25\% - 15\% = 10\%$. Seega kujuneb hüvitatava käibelanguse suurus järgmiselt $1\,000\,000 \times 10 / 100 = 100\,000$. Kümme protsenti 2019. aasta asjaomase poolaasta käibest on 100 000 eurot. Toetuse maksimaalne suurus on piiratud taotleja poolt 2019. aastal tasutud tööjõumaksude summa ja 150 000 euroga. Kuigi taotleja tasus riiklikke tööjõumakse eelmisel aastal 200 000 eurot, peab hüvitise suuruse määramisel lähtuma väiksemast näitajast. Seega hüvitatakse taotlejale käibelanguse leevendamiseks 100 000 eurot. Kui taotleja on suurettevõtja, siis temale makstaks kirjeldatud näite puhul välja 20 protsenti väiksem summa ehk $100\,000 - [(100\,000 \times 20) / 100] = 80\,000$ eurot. Nõue tuleneb määruse (EL) nr 508/2014 I lisa sättest, mille kohaselt vähendatakse toetust suurettevõtjale 20 protsenti.

Kui taotleja saab näiteks 150 000 eurot toetust juba esimesel poolaastal, siis teisel poolaastal ei saa talle rohkem toetust maksta, isegi kui käibelangus on tekkinud. Sama tingimus kehtib toetuse andmisel ka juhul, kui taotlejale on juba esimesel poolaastal käibelanguse hüvitamiseks välja makstud 2019. aastal tasutud riiklike tööjõumaksude suurune summa.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda äriregistraris registreeritud ettevõtja, kelle majandustegevuse tegevusalaks on justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)” järgi kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 10201).

Toetuse taotlejal peab olema toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas. Toiduseaduse § 8 lõikes 3 sätestatud volitusnormi kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelu, mille puhul

[H7lc_pAhVzwcQBHTsgCpMQFjABegQIARAB&url=https%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fdocsroom%2Fdocuments%2F15582%2Fattachments%2F1%2Ftranslations%2Fet%2Frenditions%2Fnative&usg=AOvVaw1ECWtGuRpHmEBWkWLh3CX](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014R0508-20200630)

peab käitlejal olema tegevusluba. Põllumajandusministri 25. juuni 2014. a määruse nr 63 „Nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelu, mille puhul peab käitleja esitama majandustegevusteate või mille puhul peab käitlejal olema tegevusluba” lisas 2 sätestatakse nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelu, mille puhul peab käitlejal olema tegevusluba. Nimetatud käitlemisvaldkondade hulgas on loetletud kala käitlemine. Tegevusloa väljastab toiduseaduse ning majandustegevuse üldosa seaduse sätete kohaselt Veterinaar- ja Toiduamet, kes teeb ettevõtja tegevuse üle järelevalvet. Tegevusluba annab õiguse tegevusega alustada ja sellega jätkata. Kala käitlemise tegevusloaga ettevõtjaid on määruse väljatöötamise ajal 93, neist käibemaksukohustuslikke ettevõtjaid on 88. Meetme eesmärk on hüvitada kahju ettevõtjatele, kes saavad sissetuleku kala käitlemisest ning tegelevad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega.

Eelnõu § 4 lõikes 2 määratletakse toetuse arvestamise periood. Toetust taotletakse poolaasta põhiselt eelarvevahendite piires. See tähendab, et toetust saab taotleda kaks korda. Eelnõu kohaselt loetakse esimeseks poolaastaks ajavahemikku 1. veebruarist kuni 30. juunini ja teiseks poolaastaks ajavahemikku 1. juulist kuni 31. detsembrini.

Eelnõu § 4 lõike 3 kohaselt peab taotleja olema taotluse esitamise ajaks täitnud käibedeklaratsioonide ja majandusaasta aruannete esitamise kohustuse. See tähendab, et käibedeklaratsioonid ja majandusaasta aruanded peavad olema esitatud õigeaegselt. Taotluse esitamise ajaks peavad käibedeklaratsioonid olema esitatud aastate 2019–2020 kohta. Füüsilisest isikust ettevõtja on esitanud asjaomase aja kohta füüsilise isiku tuludeklaratsioonid.

Eelnõu § 4 lõike 4 kohaselt võib toetust taotleda, kui taotleja 2020. aasta asjaomase poolaasta kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäive on vähenenud rohkem kui 15 protsenti võrreldes tema 2019. aasta sama poolaasta kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibega. Juhul kui taotleja 2020. aasta töötlemistoodangu müügikäive on võrreldes 2019. aasta töötlemistoodangu müügikäibega vähenenud, ent tema tootmismahud on niivõrd väikesed ja müügikäivete vahe on alla 1000 euro, siis sellisel juhul ei loeta seda abikõlblikuks ning taotlejale toetust ei maksta.

Eelnõu § 4 lõike 5 kohaselt antakse toetust taotleja töötlemistoodangu müügikäibe vähenemise eest selles osas, mis ületab 15 protsenti tema vähenenud müügikäibest. Toetuse väljamaksmisel arvestatakse asjaolu, et hüvitatav summa kujuneb taotleja 2020. aasta asjaomase poolaasta töötlemistoodangu müügikäibe ja 2019. aasta müügikäibe vähenemise võrdlemisel. Näiteks kui töötlemistoodangu müügikäive on vähenenud 22 protsenti, siis hüvitatakse 7-protsendine käibelanguse osa. Lisaks tuleb arvestada ka toetuse piirmäära 150 000 eurot ja taotleja tasutud tööjõumaksude suurust.

Eelnõu § 4 lõike 6 kohaselt peab taotleja vastama KTKS-i § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Taotleja vastab nõuetele, kui tal on tegevuse elluviimiseks määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus; riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja; taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud; taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust; residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on toetuse taotlemise ajal või pärast tegevuse elluviimist Eestis; taotleja ei ole toime pannud määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Eelnõu § 4 lõike 7 kohaselt peab taotlus vastama KTKS-i § 27 lõikes 4 sätestatud nõuetele. Taotlus vastab nõuetele, kui selles sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid; toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse

kohta; taotletava toetuse suurus ei ületa meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurust ning taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

Eelnõu § 4 lõike 8 kohaselt esitab taotleja taotluse Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonna kaudu.

Toetuse taotlemiseks esitab taotleja *PRIA*-le taotluse selleks ettenähtud tähtajal. *PRIA* teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt 14 kalendripäeva.

Eelnõu § 4 lõikes 9 sätestatakse *PRIA*-le e-teenuse keskkonna kaudu esitatavate andmete ja dokumentide loetelu. *PRIA* kontrollib taotleja taotluses esitatud andmeid Maksu- ja Tolliametist saadud andmete alusel.

Punkti 1 kohaselt esitatakse taotlemisel *PRIA*-le haldusmenetluse seadusest tulenevalt taotluse esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitatav viis ning selleks vajalikud kontaktandmed.

Punkti 2 kohaselt esitatakse taotleja registrikood.

Punkti 3 kohaselt esitatakse teave selle kohta, kas taotleja on mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ, mis käsitleb mikroettevõtete, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41), kohaselt või suurettevõtja.

Punkti 4 kohaselt esitatakse kinnitus, et taotleja järgib määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama määruse artikli 10 lõikes 3 nimetatud pettust.

Punkti 5 kohaselt esitatakse *PRIA*-le raamatupidamisdokumendid, milles kajastuvad taotleja töötlemistoodangu müügi majandustehingud 2019. aasta ja toetuse taotluses märgitud 2020. aasta poolaasta kohta. Kui Maksu- ja Tolliametile esitatavatest käibedeklaratsioonidest ei selgu, et käibenumbrid kajastavad töötlemistoodangu müüki või taotleja ei ole käibemaksukohustuslane, siis tuleb lisaks esitada raamatupidamisdokumendid ehk müügiarved või kassaaruanded, milles kajastuvad töötlemistoodangu müügitehingud. Näiteks võib väiketööstuses olla tegevus korraldatud nii, et oma töötlemistoodang müüakse oma (tehase)kaupluses otse jaeklientidele, arveldamist kaupluse ja tootmise vahel ei toimu, mistõttu sobib tõestusmaterjaliks töötlemistoodangu kassaaruanne. Kassatehinguid saab vajadusel kontrollida töötlemistoodangu saatelehtede alusel, mis liiguvad koos töötlemistoodanguga tootmisest või laost kauplusesse. See võimaldab toetuse taotlejal märkida taotlusele ainult töötlemistoodangu müügikäibe osa. Kui toetust taotletakse näiteks 2020. aasta esimese poolaasta müügikäibe languse hüvitamiseks, siis võetakse arvesse 2019. aasta ajavahemik 1. veebruarist kuni 30. juunini. Sama kehtib ka siis, kui toetust taotletakse näiteks teise poolaasta kohta, siis võetakse arvesse ajavahemik 1. juulist kuni 31. detsembrini.

Punkti 6 kohaselt esitatakse *PRIA*-le andmed 2019. aastal Maksu- ja Tolliametile esitatud tööjõumaksude tasumise kohta. 2019. aastal tasutud tööjõumaksude suurus on üheks väljamakstava toetuse summa maksimaalseks piiriks. Lisaks peab arvestama ka 150 000 euro piiriga taotleja kohta. Ehk kui taotleja on 2019. aastal tasutud tööjõumakse rohkem kui 150 000 eurot ja ka abikõlblik käibelanguse summa on suurem kui 150 000 eurot, siis on tema toetuse suuruseks ikkagi 150 000 eurot.

Punkti 7 kohaselt esitatakse *PRIA*-le teave selle kohta, kui palju on taotleja töötlemistoodangu müügikäibe taotluse märgitud ajavahemikul ehk poolaastal vähenenud võrreldes 2019. aasta sama poolaasta töötlemistoodangu müügikäibega. Müügikäibe vähenemise arvestamisel võetakse aluseks 2019. aasta käibedeklaratsioonide andmed asjaomase poolaasta müügikäibe vähenemise kohta võrreldes 2020. aasta asjaomase poolaasta andmetega.

Eelnõu § 4 lõike 10 kohaselt esitab taotleja koos taotlusega toetuse väljamaksmiseks *PRIA*-le maksetaotluse, milles märgitakse summa, mille väljamaksmist taotletakse.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse taotluse menetlemise tingimused ja kord.

Eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes KTKS-i §-st 28 ning määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5. Selle määruse kohaselt tähendab see, et kui taotleja käive on koroonaviirusest tingitud majandusliku olukorra tõttu vähenenud, on tal õigus saamata jäänud käibe hüvitamiseks saada toetust osas, mis ületab 15 protsenti tema vähenenud müügikäibest.

Eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatakse, et pärast taotluse esitamise tähtpäeva esitab PRIA Maksu- ja Tolliametile taotlejate nimekirja vajalike andmete saamiseks. Päring käibedeklaratsiooni andmete saamiseks tehakse nende taotlejate puhul, kes on käibemaksukohustuslased. Müügikäibe suurust hinnatakse Maksu- ja Tolliametile esitatavate käibedeklaratsioonide põhjal. Selleks teeb PRIA käibedeklaratsioonide päringu taotlemisele eelneva aasta 1. veebruari kuni 31. detsembri kohta. Nende füüsilisest isikust ettevõtjate puhul, kes peavad raamatupidamise seaduse kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust, esitab PRIA Maksu- ja Tolliametile päringu tuludeklaratsiooni vormi E andmete saamiseks. Päringuga küsitakse andmed ka taotleja 2019. aastal tasutud tööjõumaksude summa kohta.

Eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatakse, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamiskaalal null kuni üks hindepunkti järgmiste hindamiskriteeriumite alusel.

Punkti 1 kohaselt hinnatakse toetuse põhjendatust, see tähendab, kas on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus. Seega hinnatakse, kas taotleja suhtes on algatatud sundlõpetamis-, likvideermis- või pankrotimenetlus.

Punkti 2 kohaselt hinnatakse toetuse mõju meetme eesmärkide saavutamisele, see tähendab, kas toetuse andmine panustab meetme eesmärgi saavutamisse. Toetuse andmine panustab meetme eesmärgi saavutamisse juhul, kui taotleja töötlemistoodangu müügikäive on määruse tingimuste kohaselt vähenenud rohkem kui 15 protsenti. Toetuse andmisega suurendatakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevate ettevõtjate ettevõtete elujõulisust, leevendades koroonaviirusest tingitud majanduslikku kahju.

Punkti 3 kohaselt hinnatakse taotleja suutlikkust tegevs ellu viia, see tähendab, kas taotleja tegevusalaks äriregistris on kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 10201) ning kas taotlejal on toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas. Eesmärk on hüvitada käibelangus nendele ettevõtjatele, kes tegelikult tegelevad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega.

Punkti 4 kohaselt hinnatakse toetuse kulutõhusust, see tähendab, kas taotleja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibe vähenemine on realistlik. See tähendab, et käibelangusest tingitud tulude vähenemine peab olema realistlik ja peab olema arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on taotluses esitatud müügikäibe langus saadud. Kui taotleja 2020. aasta poolaasta müügikäive on vähenenud rohkem kui 15 protsenti võrreldes tema 2019. aasta sama poolaasta müügikäibega, on põhjendatud toetuse andmine määru ses sätestatud toetuse maksimaalse suuruse pii rides.

Eelnõu § 5 lõikes 4 sätestatakse toetuse põhjendatuse hindamisel antavad hindepunktid. Null punkti antakse, kui taotleja suhtes on algatatud sundlõpetamis-, likvideerimis- või pankrotimenetlus. Üks punkt antakse, kui taotleja suhtes ei ole algatatud sundlõpetamis-, likvideerimis- ega pankrotimenetlust.

Eelnõu § 5 lõikes 5 sätestatakse meetme eesmärkide saavutamisele avalduva toetuse mõju hindamisel antavad hindepunktid. Null punkti antakse, kui toetuse andmine ei panusta meetme eesmärgi saavutamisse ehk kui taotleja töötlemistoodangu müügikäibe vähenemine on olnud väiksem kui 15 protsenti, mistõttu ei panusta toetuse summa oluliselt ettevõtte elujõulisuse tagamisele. Üks punkt antakse, kui toetuse andmine panustab meetme eesmärgi saavutamisse ehk kui taotleja töötlemistoodangu müügikäive on vähenenud rohkem kui 15 protsenti. Toetuse

andmisega suurendatakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevate ettevõtjate ettevõtete elujõulisust, leevendades koroonaviirusest tingitud majanduslikku mõju.

Eelnõu § 5 lõikes 6 sätestatakse taotleja tegevuse elluviimise suutlikkuse hindamisel antavad hindepunktid. Null punkti antakse, kui taotleja tegevusala ei ole justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)” järgi kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 10201) või taotlejal puudub toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas. Sellisel juhul ei kuulu taotleja toetuse sihtrühma. Üks punkt antakse, kui taotleja tegevusala on justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)” järgi kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 10201) ning taotlejal on toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas. Tegevusloa annab Veterinaar- ja Toiduamet ning see on osa toiduohutuse tagamise süsteemist. Teatamis- ja loakohustusega ettevõtjate andmed on riigi toidu ja sööda käitlejate registris². Ühe punkti saab sellisel juhul, kui taotleja tegevusala on kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine ning taotlejal on olemas ka toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas.

Eelnõu § 5 lõikes 7 sätestatakse toetuse kulutõhususe hindamisel antavad hindepunktid. Null punkti antakse, kui müügikäibe vähenemisest tingitud tulude vähenemine ei ole realistlik ega ole arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on müügikäibe vähenemine taotluses esitatud. Üks punkt antakse, kui müügikäibe vähenemisest tingitud tulude vähenemine on realistlik ja on arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on müügikäibe vähenemine taotluses esitatud.

Eelnõu § 5 lõike 8 kohaselt vastab taotlus hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, kui see on iga hindamiskriteeriumi eest saanud ühe hindepunkti.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine ning toetuse maksmine.

Eelnõu § 6 lõike 1 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamise otsuse KTKS-i § 30 lõike 4 punkti 3 alusel. Selle sätte järgi rahuldatakse meetme tingimuste kohaselt kõik hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavad taotlused, vähendades vajaduse korral toetuse summat võrdeliselt iga taotleja kohta.

PRIA teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse KTKS-i § 30 lõikes 9 sätestatud järgmistel alustel:

- 1) fondi toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele;
- 2) toetuse taotleja ei täida KTKS-i § 27 lõikes 5 sätestatud kohustusi;
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele KTKS-i § 30 lõike 4, 7 või 8 kohaselt.

Eelnõu § 6 lõike 2 kohaselt teeb PRIA toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse koos taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsusega KTKS-i § 33 lõike 2 alusel. Kuna toetuse taotlusega esitatakse ühtlasi ka maksetaotlus, siis saab PRIA menetleda järgemööda toetuse taotlust ning kontrollida nõuetekohasust ja taotluses esitatud andmete õigsust. See kiirendab PRIA töökorraldust ning vastab paremini taotleja ootustele ja vajadustele. Kuna toetus makstakse välja hüvitisena ja puudub tavapärase toetuse andmise korraldus, siis puuduvad ka kuludokumendid, mis pärast tegevuse elluviimist PRIA-le väljamakse tegemiseks tavaliselt esitatakse. Seetõttu ei ole põhjendatud menetleda üksnes toetuse taotlust ning paluda pärast taotluse rahuldamist esitada taotlejal uuesti samad andmed toetuse väljamaksmise etapis.

Eelnõu § 6 lõike 3 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ning toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 45 tööpäeva jooksul taotluse esitamise tähtpäevast

² <https://vet.agri.ee/et/toidu-ja-soodakaitlejate-register>

arvates. Sealhulgas arvestatakse ajakuluga järelepärimiste tegemiseks ning nendele vastamiseks, PRIA menetluseks ning otsuste kooskõlastamiseks. PRIA võib haldusmenetluse seaduse kohaselt maksetaotluses esitatud müügikäibe vähenemise põhjendatuse kontrollimiseks küsida taotlejalt lisateavet. PRIA praktika kohaselt määratakse taotlejale teabe esitamiseks tavapärast vähemalt viie tööpäeva pikkune tähtaeg. Kui taotleja lisateavet tähtpäevaks ei esita, on PRIA-l õigus loobuda taotluse menetlemisest nende andmete puhul, mille kohta lisateavet ei esitatud.

Eelnõu § 6 lõike 4 kohaselt teeb PRIA toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse taotlejale teatavaks koos taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsusega. Kuna toetuse taotlusega esitatakse ühtlasi ka andmed toetuse maksmise kohta, siis saab PRIA menetleda järgemööda toetuse taotlust ning kontrollida taotluse nõuetekohasust ja taotluses esitatud andmete õigsust.

Eelnõu § 6 lõike 5 kohaselt teeb PRIA toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul toetuse maksmise otsuse tegemisest arvates.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse toetuse saaja kohustus täita KTKS-i § 31 lõikes 3 sätestatud nõudeid. Erandina arvestatakse, et kõiki toetuse saaja nõudeid ei saa meetme eripärast tulenevalt täita. Näiteks lõike 3 punkti 3 nõue, et toetuse saaja on kohustatud kasutama toetuse abil soetatud, ehitatud või renoveeritud vara ettenähtud tingimustel, sealhulgas tagama tegevuse elluviimise tulemusena soetatud, ehitatud ja renoveeritud vara säilimise ning sihtotstarbelise kasutamise. Kuna selle meetme raames antakse hüvitist, ei ole taotlejal objekti, mida sihipäraselt kasutada. Samas on mitmeid nõudeid, mida toetuse saaja saab täita ja peab täitma. Näiteks on toetuse saaja kohustatud meetme tingimustes sätestatud juhul esitama teabe toetuse saamise ja kasutamise kohta ning aruanded ettenähtud tähtaja jooksul. Toetuse saaja tagab, et tema raamatupidamises on toetuse kasutamisega seotud töötlemistoodangu käibedeklaratsioonid ja müüki kajastavad majandustehingu dokumendid taotleja muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad. See on vajalik, et PRIA või välisaudiitor saaks teha maksetega seotud kontrollitoiminguid.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse dokumentide säilitamise nõuded.

Eelnõu § 8 lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse KTKS-i § 34 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja jooksul. Toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse määruse (EL) nr 1303/2013³ artikli 140 lõigetes 3–6 sätestatu kohaselt.

Eelnõu § 8 lõike 2 kohaselt teatab PRIA toetuse saajale KTKS-i § 34 lõikes 3 sätestatud tähtaja alguse ja lõpu.

Eelnõu §-s 9 muudetakse maaeluministri 8. jaanuari 2020. a määrust nr 1 „2020. aastal toetatavate „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmete ja tegevuste liigid”. Määrust täiendatakse punktiga 20 järgmises sõnastuses: „20) kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegeleva ettevõtja müügikäibe vähenemise osalise hüvitamise toetus.” Määruse eesmärk on kehtestada rakenduskava 8. peatükis nimetatud Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi toetused 2020. aastaks. KTKS-i § 5 lõike 1 kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister määrusega kehtestada Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist toetatavate meetmete ja vajaduse korral tegevuste liigid, mida 2020. aastal toetatakse. KTKS-i § 5 lõike 2 kohaselt otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse meetmete ja vajaduse korral tegevuste kaupa. Valdonna eest vastutav minister teeb seda, arvestades 2020. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 kalandusprogrammi rahastamiskavas toetusteks määratud rahalisi vahendeid ning määruse (EL) nr 508/2014 artikli 19 lõike 1 alusel heaks kiidetud rakenduskava. Koroonaviiruse mõjude leevendamise erimeetmetega seoses avardati rakenduskava alusel toetuse andmise võimalusi määrusega (EL) nr 2020/560.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02013R1303-20200424#tocId209>

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1380/2013, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1379/2013.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustudes on kokkulepitud tingimuste ja korra kohaselt võimalik Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist 2014–2020 anda koroonaviiruse puhangust tingitud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevatele ettevõtjatele, kelle tootmine ja müük on ajutiselt olnud peatunud või vähenenud, töötlemistoodangu müügikäibe vähenemise osalise hüvitamise toetust. Määruse jõustumisega panustatakse rakenduskava V prioriteedi eesmärkide (turustuse ja töötlemise soodustamine) elluviimisesse toetuse andmisega erakorraliselt hüvitisena. Toetust on võimalik anda määrusega (EL) nr 2020/560 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi määruuses tehtud muudatuste tõttu. Määruse jõustumine võimaldab anda toetust müügikäibe vähenemise osalise hüvitisena kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevatele ettevõtjatele, et leevendada koroonaviiruse negatiivset majanduslikku mõju ja toetada ettevõtete elujõulisust.

Määruse sihtrühm ja kasusaajad on ettevõtjad, kes äriregistri järgi tegutsevad kala, vähilaadsete ja limuste töötlemise ja säilitamisega (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator EMTAK 10201) ning kellel on toiduseaduse alusel antud tegevusluba kala käitlemise valdkonnas. Kala käitlemise tegevusloaga ettevõtjaid on Veterinaar- ja Toiduameti riiklikus toidu ja sööda käitlejate registris 2020. aasta 11. mai seisuga 93, neist käibemaksukohustuslikke ettevõtjaid on 88. Meetme eesmärk on hüvitada kahju ettevõtjatele, kes aktiivse tegevusega saavad sissetuleku kala käitlemisest ning tegelevad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega. Kalandusvaldkonna tegemisi laiemalt tutvustab näiteks Kalanduse Teabekeskus⁴. Kala käitlemise ja turukorralduse järelevalve kohta saab teavet Veterinaar- ja Toiduameti veebilehelt.

Määrusel on positiivne sotsiaalne ja majanduslik mõju ning mõju regionaalarengule, mõningal määral ka riigi julgeolekule kohaliku toiduga varustatuse jätkumise tagamise kaudu. COVID-19 pandeemia on avaldanud äkilist ettenägematut olulist majanduslikku mõju kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisele, mis võib tegevuse muuta kahjumlikuks: ootamatud muutused paljudel turgudel ühel ajal, takistused tarneahelates, üldine nõudluse järsk langus, hinnamuutused. Ettevõtted, kus tegeletakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega, paiknevad üle Eesti kõigis maakondades. Määruse kohaselt antava toetusega toetatakse ettevõtjate võimekust ületada majandusraskused ja jätkata oma tegevusega, pakkuda kalatooteid, sissetulekut ja töökohti maapiirkondades ning võimalusel oma toodangut taas eksportida. Toetus käibelanguse osaliseks hüvitamiseks on lühiajaline leevendusmeede.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele on väike. Määruse rakendamise kaasnab PRIA-le mõningane lühiajaline lisakoormus toetuse taotluste menetlemisel, kuid see ei ületa kompetentsi piire. PRIA on valitsusasutus, mis Euroopa Liidu makseagentuurina korraldab muu hulgas Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014–2020 toetuste andmist juba 20 aastat. Kuna toetust makstakse üksnes 2020. aasta COVID-19 pandeemiast tingitud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisel saadud toodete müügikäibe languse osaliseks hüvitamiseks, siis saab PRIA organisatsioonisisese töökorralduses arvestada asjaoluga, et see meede on lühiajaline.

Määrusel puudub oluline mõju riigi välissuhetele, kohaliku omavalitsuse korraldusele ning elu- ja looduskeskkonnale. Eelnimetatud mõju ulatus, sagedus ja ebasoovitava mõju avaldumise risk on väike.

⁴ Eesti kalamajandus 2018 <https://www.kalateave.ee/et/teadus-ja-arendustegevus/trukised/8968-aastaraamat-est-ikalamajandus-2018-kalanduse-teabekeskus-2019>;

Turuülevaade "Kalapüügi, -tööstuse ja hulgimüügiettevõtted 2018" <https://www.kalateave.ee/et/teadus-ja-arendustegevus/trukised/8842-turuuevaade-kalapuugi-tocoestuse-ja-hulgimuugiettevotted-2018>

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetust rahastatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist 2014–2020. Meetme eelarve on 5 000 000 eurot, millest 75% kaetakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist ning 25% Eesti Vabariigi eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega tulusid riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse väljatöötamisel on arvestatud kalatöötlemisettevõtjaid esindava erialaliidu Eesti Kalaliit ja kalanduse algatusrühmade esindajate arvamustega. Määruse eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Rahandusministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning e-posti teel arvamuse esitamiseks PRIA-le. Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu. Teised ministeeriumid ei ole ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, samuti ei ole taotlenud kooskõlastamise tähtaja pikendamist, mistõttu loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks. PRIA esitas eelnõu kohta ettepanekud, millega arvestamise kooskõlastustabel on vormistatud seletuskirja lisana.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Saron

Kantsler